

## Perspektywy pogorszenia koniunktury gospodarczej w Niemczech

Konrad Popławski

7 października opublikowano w RFN zaskakujące dane o spadku produkcji w niemieckim przemyśle o 4% w sierpniu w stosunku do poprzedniego miesiąca. Zamówienia w przemyśle na kolejne miesiące spadły jeszcze bardziej, bo o 5,7%, a wielkość eksportu o 5,8%. W związku z tym niemieckie instytuty badawcze, które przygotowują dwa razy w roku ekspertyzy gospodarcze dla rządu, obniżyły prognozy wzrostu dla Niemiec z 1,9% do 1,3% w tym roku i z 2% do 1,2% w roku przyszłym. W prognozie jako przyczyny pogorszenia koniunktury gospodarczej w Niemczech podaje się niestabilność polityczną na świecie (niższe wskaźniki wzrostu gospodarczego w Chinach, wojnę rosyjsko-ukraińską, konflikty na Bliskim Wschodzie) oraz politykę gospodarczą rządu RFN generującą nowe obciążenia dla firm (wprowadzenie płacy minimalnej i nowych przywilejów rentowych dla pracowników).

### Komentarz

- Na razie trudno oceniać, czy ostatnie niekorzystne wyniki gospodarki w RFN świadczą o możliwości znacznego pogorszenia sytuacji ekonomicznej w kolejnych miesiącach. Niepokojąca jest jednak skala spadków, nienotowana od 2009 roku, kiedy doszło do największej recesji w powojennej historii Niemiec. Pozytywnym zaskoczeniem były wysokie wskaźniki eksportu do Unii Europejskiej (wzrost o 2%), co nie rekompensuje jednak spadków na pozostałych rynkach (-4,7%).
- Ostatnie dane nie oznaczają, że sankcje UE nałożone na Rosję są głównym czynnikiem osłabiającym wzrost gospodarczy RFN. Ograniczenia możliwości sprzedaży produktów unijnych na rynku rosyjskim z pewnością generują straty dla niemieckich przedsiębiorstw, jednak dużo ważniejszym czynnikiem ograniczającym ich działalność w Rosji mógł być czynnik psychologiczny, tj. niepewność co do dalszych działań Kremla. Niemieckie firmy narzekają na trudności z uzyskaniem finansowania inwestycji na rynku rosyjskim. Wiele z nich wskazuje również, że zakaz eksportu wyrobów podwójnego zastosowania do celów cywilnych i wojskowych jest nieprecyzyjny, gdyż trudno określić, które produkty należą do tej kategorii. Według ankiet Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej w przypadku kontynuacji wojny rosyjsko-ukraińskiej 26% przedsiębiorstw deklaruje rezygnację z obecnie prowadzonych projektów w Rosji, 20% zmniejszenie zatrudnienia, a 8% opuszczenie Rosji.

- Problemy z koniunkturą w Niemczech są uwarunkowane nie tylko z czynnikami zewnętrznymi, ale także mniej przyjazną polityką gospodarczą obecnego rządu. W tym roku wprowadzono nowe świadczenia socjalne, które będą w przyszłości spowodują obciążenia dla firm i mogą je już teraz zmuszać do rewizji planów inwestycyjnych na rynku wewnętrznym. Poza tym Niemcy, ze względu na program znacznych oszczędności budżetowych, wciąż notują bardzo niski wskaźnik inwestycji publicznych, a rząd jest krytykowany za coraz większe problemy infrastrukturalne. Gorsze wyniki gospodarcze mogą więc skłonić wielką koalicję do zwiększenia puli środków na inwestycje, co może pobudzić koniunkturę w Europie.